

משבר הקורונה פוגע קשות בנשים. האם המשפחה היא תמיד מרחב מגון
ובטוח? מה מצבן של הנשים בתחום התעסוקה ובתחומים נוספים?



מערך שיעור בנושא: משבר הקורונה והפגיעה בנשים

מתאים לכיתות חטיבת הביניים ותיכון

כתבה: שרון פרליון, מורה בבית הספר הניסויי ארגנטנה, ירושלים ואקטיביסטית ז"א

לפניכן/ם כותרות אמתיות ממספר אתרים מהשבוע החולף:

אנחנו מסרבות להמשיך ולפרנס אתכם!

ממאבק אישי וענפי למאבק משותף: עובדות בעיסוקי ההוראה, הטיפול והשירות – הנשים העניות ביותר במשק – מואסות בטפילות המדינה ויוצאות נגד עקרונות החסכנות והרווחיות בשיטות העסקתן. [מאתר העוקץ](#)

משבר הקורונה זינוק באלימות במשפחה עקב ההסגר, והמקומות במקלטים לנשים מוכות אוזלים

המקומות הבודדים שנותרו צפויים להתמלא בימים הקרובים, זאת בשל פניות רבות מנשים הסגורות עם בני זוג אלימים וממשפחות שנכנסות לראשונה למעגל האלימות. במשרד הרווחה נערכים לפתיחת מקלטים נוספים. [מאתר הארץ](#)

הרצח של בת ה-19 באום אל-פחם מעיד על הסכנה הכפולה של נשים ערביות בסגר

מכריה של זמזם מחאמיד מספרים שעזבה את ביתה לאחר שסבלה מאלימות, אך שבה בשל ההסגר: "שכנעו אותה לחזור תוך ניצול משבר הקורונה, וכך ארבו לה וירו בה". בארגוני הנשים מוצפים בפניות של קורבנות הסגורות עם בן משפחה אלים. [מאתר הארץ](#)

דעה: הזווית המגדרית של מגפת הקורונה

כולנו ניפגע מהקורונה, אבל נשים עלולות להיפגע יותר • במציאות בה מרבית עובדי הקבלן במדינת ישראל הן נשים, הבעיה שהמדינה לא טיפלה בה עד היום חייבת התייחסות. [מאתר גלובס](#)

דעה: למה נשים מתנדבות לצאת לחל"ת

איך ייתכן שעל אף ששיעור הנשים המועסקות נמוך משיעור הגברים, מספר הנשים שהקורונה הוציאה מהשוק הוא כפול ממספר הגברים? ומדוע ארגונים מעדיפים לשמר גברים ולא נשים, הגם שגברים עולים יותר? [מאתר גלובס](#)

ענו על השאלות הבאות:

מה המשותף לכותרות הללו?

באילו תחומים נפגעות נשים בעקבות נגיף הקורונה?

מדוע לדעתכן/ם?

קראו את הכתבה הבאה ואחריה ענו על השאלות:

האם הקורונה תחזיר את הנשים אחורה, לשנות ה-50?

מגפת הקורונה עלולה להוביל לרגרסיה שתמחק את ההישגים הפמיניסטיים של השנים האחרונות. או שאולי יש גם נקודת אור בסבך הזה?

מאת: ציפי סער, מאתר הארץ

תקציר ועיבוד עקרי הדברים:

פגיעה באפשרות להפסקת הריון, פניות גוברות לגופים המסייעים לקורבנות של אלימות במשפחה. בשורות אלה מהשבוע הן כנראה רק סנוניות ראשונות כשמדובר בהשפעתו של המשבר הנוכחי על נשים, גברים והיחסים החברתיים כלכליים ביניהם.

מצד אחד, גברים חולים בקורונה יותר מנשים, עלפי הנתונים. מצד אחר, סיר הלחץ המבעבע של המשפחות הסגורות בבתיהן פוגע יותר בנשים, וכך גם המצב בשוק התעסוקה המושבת ברובו. התגברות האלימות של גברים נגד נשים בתוך המשפחה היא אחת מהן. בתחום אחר: אם בזמן המגיפה כולם וכולן נפגעו כלכלית והשתכרו פחות, הרי שכרם של גברים חזר לקדמותו בממוצע מהר בהרבה מאשר זה של נשים.

אז האם אנחנו נסחפות אחורה, אל אי אז בשנות החמישים, כפי שיש המתריעות? או שמא אפשר בכל זאת למצוא נקודות אור בסבך הזה?

האירוע הדרמטי שאנו מצויים בעיצומו כעת בא על רקע תשתיות רווחה שהלכו וצומקו בישראל בשנים האחרונות. ד"ר ענת הרבסט-דבי, ראשת מסלול "מגדר בשטח" בתוכנית ללימודי מגדר באוניברסיטת בר אילן, מבהירה כי "למשבר זה, כמו לכל סוגיה שבה אנו עוסקות, יש היבטים מגדריים. נשים הן הנושאות העיקריות בעבודות הטיפול בשכר ושלא בשכר. במדינת הרווחה הישראלית, כמו במדינות נוספות בעולם, פרוזדור הכניסה המרכזי של נשים לשוק העבודה הוא השירותים הציבוריים ובעיקר העיסוק בתחומי הרווחה, הבריאות והחינוך. כך למשל למעלה מ-80% מהעוסקים במקצוע הסייעוד הן נשים. בשנת 2017 שיעורן של הנשים מבין הרופאים כבר טיפס לקרוב ל-40%. נשים הן הרוב המכריע של הגננות והסייעות המועסקות בגני הילדים ומעונות היום וכן מרבית המועסקות בבתי הספר. הן הרוב המכריע בקרב העובדות הסוציאליות ובקרב המטפלות בקשישים ובבעלי מוגבלויות." שכן של המורות בישראל הוא מהנמוכים בעולם המערבי. שכן של המטפלות במשפחותונים ובמעונות היום הציבוריים גם הוא נמוך ביותר. עבודת הטיפול איננה מקבלת הכרה הולמת בישראל, וכוח העבודה של נשים במקצועות הללו מנוצל."

התופעות של העסקה חלקית שלא מרצון, של העסקה בשכר מינימום ושל תשלום לפי שעות עבודה ולא שכר חודשי נעשו נפוצות הרבה יותר.

פגיעה בשירותי הטיפול הציבוריים, מבהירה הרבסט, "פוגעת בנשים באופן כפול – כממעסקות וכצרכניות עיקריות של השירותים – מאחר שהן מובנות חברתית ותרבותית כאחראיות על עבודת הטיפול. כאשר השירותים הללו אינם מסופקים על ידי המדינה, נשים הן אלו המבצעות אותה וללא שכר. יש סכנה שאם תתמשך הפגיעה בשירותים הציבוריים, נשים, שהן המטפלות העיקריות, ישלמו את עיקר המחיר."

אילו השלכות נוספות עשויות להיות למשבר בהקשר הזה?

"פגיעה נוספת בשירותי הטיפול הציבוריים יכולה להוביל למצב שבו רק אלו שיוכלו להרשות לעצמם יקנו שירותי טיפול פרטיים ואיכותיים והשאר יצטרכו להסתפק בשירותים טובים פחות. במקביל דבר זה יכול להוביל להרחבה של תעסוקת נשים ללא תשלום בעבודות טיפול שונות בבני משפחה. גם כך לפי הנתונים הקיימים היום, כאשר מתבוננים בשעות העבודה השבועיות הממוצעות של נשים וגברים רואים כי כשמחברים את סך שעות העבודה בשכר ושלא בשכר, נשים עובדות יותר מגברים."

האם את שותפה לדעה שהמשבר צפוי להסיג לאחור את מעמדן של נשים ולפגוע בהישגים שהושגו בעמל רב במשך עשרות שנים?

קשה לחזות זאת. מעניין לראות שבקוריאה הדרומית, אשה הובילה את הטיפול במשבר הקורונה ואף נקטה באומץ מדיניות נרחבת של בדיקות ולא מדיניות של סגר, בניגוד לשאר המדינות. אז אולי דווקא המשבר הזה ידרוש מהאנושות חשיבה מחודשת. אולי הוא ייצור ריסטארט. זה הצד האופטימי.

הצד הפסימי הוא שחלילה נלך לעוד קיצוצים ולפגיעה נוספת בשירותי הבריאות, החינוך והרווחה הציבוריים ואז הראשונות להיפגע תהיינה נשים, אבל לא רק הן, גם ילדים רבים ייפגעו וגם גברים. על הממשלות מוטל לרענן את מחשבתן, ולא לנהוג באופן שימשיך להפקיר את השירותים הציבוריים של בריאות, רווחה וחינוך. אלה שירותים שצריכים להיות ציבוריים ואוניברסליים ונגישים לכל נפש. אם זה לא יקרה, ככל הנראה, היכולת של ממשלות להתמודד עם משברים תתערער שוב ושוב.

ענו על השאלות הבאות:

מהי טענתו המרכזית של המאמר? מדוע על פי המאמר, נשים נפגעות הרבה יותר בהשוואה לגברים? מהו הפתרון לדעתכן/ם אשר יוביל לצמצום הפגיעה בנשים.

בסרטון של שירי קניגסברג לוי, שרץ ברשת מבקשת אם לארבעה מהמורות והמורים שיפסיקו עם מתקפת ההוראה מרחוק, שכן היא לא עומדת בקצב כאמא וכמורה. מה דעתכן/ם על הסרטון? כיצד הסרטון קשור לנושא של פגיעה בנשים? [לצפייה בסרטון כאן](#)